

چکیده

این مقاله، چارچوبی برای تجزیه و تحلیل نگرش‌ها و تغییر آن‌ها ارائه می‌دهد. نویسنده، پس از مرور یافته‌های مرتبط در حوزه‌ی روان‌شناسی عواطف، تعریف جدیدی از نگرش‌ها ارائه می‌دهد. چهار فرایند ارزش‌گذاری مجزا به عنوان جنبه‌های نگرش تعریف شده‌اند: عواطف ایجاد شده در موقعیت، عواطف تداعی شده با محرك‌ها، نتایج مورد انتظار، و مرتبط ساختن موقعیت با ارزش‌های شخصی. مفید بودن این چارچوب تحلیلی، با یک نمونه تحقیق موردي^۱ روش خواهد شد. یک تحقیق موردي مبتنی بر فرهنگ^۲ در مورد ریتا که یک دانش‌آموز دیبرستانی است مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهد گرفت. تحقیق موردي، نگرش منفی ریتا نسبت به ریاضی را توصیف می‌کند و سپس بررسی می‌کند که چگونه این عواطف منفی در طول موقعیت‌های حل مسئله توسعه می‌یابند. طی یک نیم‌سال، نگرش منفی او نسبت به ریاضی به طور بارزی مشتب می‌شود.

کلمات کلیدی: نگرش، تحقیق موردي، تغییر، عاطفه، توقع، ارزش.

قسمت اول

نگرش‌ها نسبت به ریاضی: عواطف، انتظارات، ارزش‌ها

مارک اس. هانولا

متجمان: احمد شاهورانی، دانشگاه شهید بهشتی
زهرا کامیاب، کارشناس ارشد آموزش ریاضی

۱. مقدمه

۱.۱. تحقیقات پیشین

اعتقاد عمومی در مورد نگرش، به علاقه یا عدم علاقه به یک هدف شناخته شده باز می‌گردد. دیدگاهی عمومی در مورد رشد نگرش‌ها طی سال‌های مدرسه، ضمن پیمایش‌ها^۳ و فراتحلیل‌ها^۴ ارائه شده است. این مطالعات نشان داده‌اند که به عنوان مثال، دختران در مقایسه با پسران نگرش‌های منفی تری نسبت به ریاضی دارند (فراست^۵ و همکاران، ۱۹۹۴؛ لدر^۶، ۱۹۹۵) و همان‌گونه که دانش‌آموزان از دبستان وارد دیبرستان می‌شوند، نگرش‌ها منفی تر می‌شوند (مکلند^۷، ۱۹۹۴). نگرش عمومی کلاس نسبت به ریاضی به کیفیت تدریس و شرایط اجتماعی روانی کلاس بستگی دارد (هالادینا^۸ و همکاران، ۱۹۸۳).

ما^۹ و کیشر^{۱۰} (۱۹۹۷) تحقیق پیمایشی در مورد ارتباط

نگرش‌ها نسبت به ریاضی و موفقیت در ریاضی را بررسی کردند. جهت علی این ارتباط، از نگرش به سمت موفقیت بود. اگرچه همبستگی در همه‌ی نمونه‌ها ضعیف بود، اما در کلاس‌های ۱۲ تا ۷ و نیز در مطالعاتی که به طور مجزا در مورد دختران و پسران انجام شده قوی بود.

تلاش برای ترویج نگرش‌های مثبت تا حدودی در سطح انفرادی موفق بوده است. به عنوان مثال، اضطراب ریاضی را می‌توان با حساسیت‌زدایی منظم کاهش داد (همبری^{۱۱}، ۱۹۹۰). اما در سطح کل کلاس، تلاش‌ها برای اصلاح تدریس جهت بالا بردن نگرش‌های مطلوب، عموماً ناموفق بوده است (مکلند، ۱۹۹۴). با این وجود، مشاهده‌ی دیگری نشان می‌دهد که روش کارگروهی می‌تواند نگرش‌های مثبت را در میان دانش‌آموزان ارتقاء دهد (به عنوان مثال، بLER^{۱۲}، ۱۹۹۷ و ۱۹۹۸؛ RDLN^{۱۳}، ۱۹۹۹).

کاملی از مورد مطالعه شده، دشوار خواهد بود. همچنین این مورد، شامل پیشنهادی برای توسعه‌ی نگرش است.

۲. پیشنهاد نظری

۲.۱. اساس

رویکرد حاضر در مورد فرایندهای اساسی نگرش‌ها، به کارهای دبلیس و گلددین باز می‌گردد. برای آن‌ها، عواطف یک نظام نمایشی هستند که هم به موازات شناخت قرار دارند هم برای شناخت، مهم هستند. کار آن‌ها با مشخص کردن عوامل تأثیرگذار در رفتار حل مسئله‌ی دانش‌آموzan مرتبط است. چگونه علایق عمومی بر تجربه‌ی شخصی، تأثیر می‌گذارد؟ البته این جا تأثیر دو طرفه است، و در این مقاله تمرکز اصلی بر جنبه‌ی دیگر است: چگونه تجربه‌ی شخصی بر علایق عمومی تأثیر می‌گذارد؟ آن‌ها چهار جنبه‌ی موقعیت‌های اثرگذار را معرفی می‌کنند: موقعیت‌های عاطفی، نگرش‌ها، باورها و ارزش‌ها (معنوی و اخلاقی) (دبلیس و گلددین، ۱۹۹۷). مقاله‌ی حاضر، برای تمیز دادن جنبه‌های مختلف حالت‌های روانی، که زیربنای نگرش هستند، از روش مشابهی استفاده می‌کند، هرچند که نام گذاری‌ها و زیربنای نظری آن‌ها متفاوت خواهد بود.

رویکرد ساخت و سازگرایی ماندلر^{۲۲} (به عنوان مثال، ۱۹۸۹) عواطف را این‌گونه می‌بیند که به وسیله‌ی یک عکس العمل درونی نسبت به تناقض در مورد یک طرح‌واره‌ی مورد انتظار شکل می‌گیرند و به وسیله‌ی یک تحلیل شناختی دنبال می‌شوند. به نظر ماندلر، عاطفه غالباً بر جنبه‌هایی از ارزش دلالت می‌کند. اگرچه نظریه‌ی ماندلر در حوزه‌ی آموزش ریاضی اهمیت دارد، اما بر یک نظریه‌ی بسیار ساده‌انگارانه در مورد عواطف بنا شده است و به شیوه‌ی مناسبی، تأثیر حالت‌های کمتر عاطفی را در بر نمی‌گیرد. ادبیات گستره‌ای که در مورد باورهای ریاضی وجود دارد، به دلیل ناسازگاری نظری مشابهی در این مقاله در حاشیه قرار گرفته است.

برای بازسازی مفهوم نگرش، عاطفه و شناخت را به عنوان دو مفهوم اصلی به کار خواهیم برد. عاطفه و شناخت، دو جنبه‌ی مکمل ذهن به شمار می‌آیند. این دو، از منظر پدیده‌شناسی، تفاوت‌هایی دارند که مجزا کردن آن‌ها را توجیه می‌کند. شناخت، یک فرایند پردازش اطلاعات به وسیله‌ی عصب‌هاست. در حالی که عواطف، سایر عکس‌العمل‌های فیزیولوژیکی را نیز شامل می‌شود. با این وجود، تقسیم مغز به عاطفه و شناخت، صرفاً یک ابزار تجزیه و تحلیل است و تعامل درونی میان این دو به قدری پیچیده است که نمی‌توان هیچ یک از آن‌ها را به تنها‌ی و جدا از دیگری درک کرد. به عبارت

تحقیقات زیادی در مورد نگرش‌ها نسبت به ریاضی انجام شده است، اما از لحاظ نظری لازم است این مفهوم توسعه یابد. نویسنده‌گان گوناگونی (مانند دی مارتینو^{۲۳} و زن^{۱۵}، ۲۰۰۱؛ رافل^{۱۶}، ماسن^{۱۷} و آن^{۱۸}، ۱۹۹۸) نشان داده‌اند که نگرش، ساختار مبهمی دارد و معمولاً بدون تعریف مناسبی به کار رفته است و لازم است که از لحاظ نظری، توسعه یابد. واضح ترین مسئله در مورد نگرش‌ها اختلاف میان نگرش‌های اعتقادی و مدون است. علاوه بر این، اندازه‌گیری نگرش نیاز به اصلاح اساسی دارد (ما و کیشر، ۱۹۹۷). دی مارتینو و زن (۲۰۰۱) دور رویکرد اصلی به تعریف نگرش نسبت به ریاضی تمیز داده‌اند:

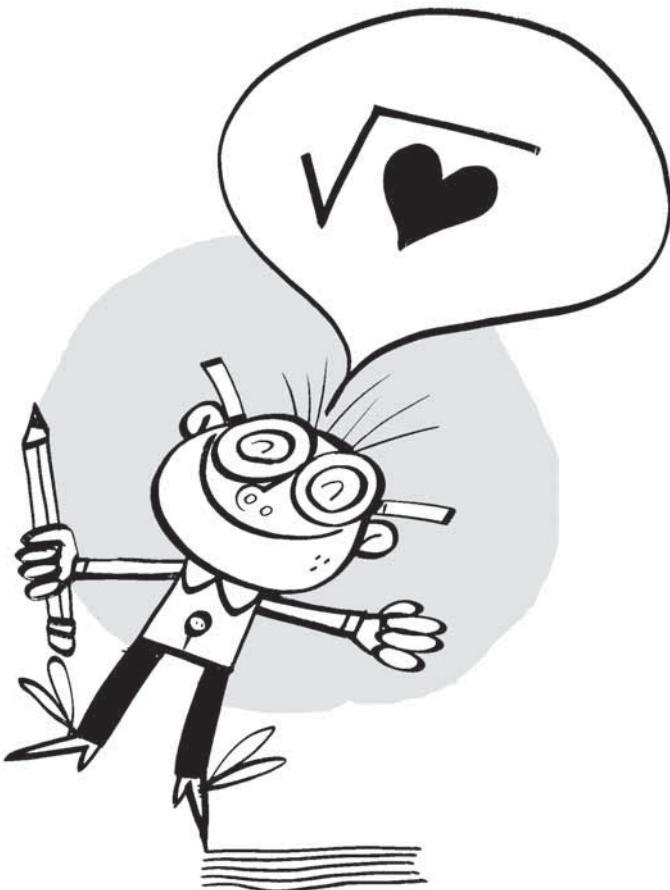
۱. یک تعریف «ساده»، نگرش را به عنوان میزان تمایل فرد به ریاضی توصیف می‌کند، یعنی نگرش تمایل عاطفی فرد نسبت به ریاضی است. این نوع تعریف به عنصر شناختی در نگرش توجهی نمی‌کند. با این وجود، حتی کسانی که این تعریف را به کار می‌برند، عموماً به آزمون‌های کتبی وابسته هستند که تمایز کردن تمایل عاطفی از باورها توسط این آزمون‌ها، دشوار است.

۲. یک تعریف سه مؤلفه‌ای که پاسخ‌های عاطفی^{۱۹}، باورها و رفتار را مؤلفه‌های نگرش می‌داند. به نظر می‌رسد این رویکرد دوم با دیدگاه عمومی مورد قبول (به عنوان مثال، مک‌لئد، ۱۹۹۲؛ دبلیس^{۲۰} و گلددین^{۲۱}، ۱۹۹۷) در مورد نگرش، عواطف و باورها به عنوان آنچه که به حیطه‌ی عاطفی تعلق دارند، مغایر است.

۲.۱. هدف این مقاله

این مقاله، چارچوب جدیدی برای تجزیه و تحلیل نگرش توسعه می‌دهد. شالوده‌ی این چارچوب بر اساس پیشنهادی روان‌شناسی عواطف بنا شده است. طبقه‌بندی قابل مشاهده‌ی «نگرش‌های دانش‌آموzan نسبت به ریاضی» به چهار فرایند متفاوت تقسیم می‌شود: ۱) عواطفی که دانش‌آموز در زمان انجام فعالیت‌های ریاضی تجربه می‌کند؛ ۲) عواطفی که در مواجهه با مفهوم ریاضی به طور غیر ارادی برای دانش‌آموز تداعی می‌شود؛ ۳) ارزشیابی موقعیت‌هایی که دانش‌آموز انتظار دارد به عنوان نتیجه‌ی ریاضی ورزیدن به آن‌ها برسد؛ ۴) ارزش ریاضی به عنوان یک هدف در ساختار اهداف کلی دانش‌آموز.

توسعه‌ی این چارچوب جدید توسط یک مطالعه‌ی موردي حاصل می‌شود. این مطالعه‌ی موردي، قدرت تجزیه و تحلیل چارچوب پیشنهادی را تشریح می‌کند. هر چهار عنصر چارچوب به وضوح معرفی شده‌اند و بدون این چهار عنصر، دست یافتن به درک

۱۹۹۷). یک روش، تجزیه و تحلیل شناختی (احتمالاً آگاهانه) از موقعیت در ارتباط با اهداف فرد است. روش دیگر، تغییر دادن موقعیت عاطفی به وسیله‌ی یادگیری شرطی سازی کلاسیک است. این شیوه‌ی یادگیری غیرارادی که تداعی بین محرك‌ها و عاطفه است، در ارتباط با تعریف ساده‌ی نگرش به عنوان یک تمایل عاطفی نقش مهمی دارد.

عاطف فقط نتیجه‌ی پذارش شناخت نیستند. آن‌ها بر پذارش شناخت به طرق گوناگون نیز تأثیر می‌گذارند: عواطف، دقت و حافظه را در چار تغییر می‌کنند و کارکرد تمایلات و علایق را فعال می‌سازند (خلاصه شده توسط ویلیامز^{۲۹} و همکاران، ۱۹۸۸؛ در پاور و داگلیش، ۱۹۹۷، ص ۷۳). دانش‌آموzan از عواطف خویش آگاه هستند و ممکن است بر آن‌ها بازتاب داشته و آن‌ها را کترل کنند. در این مقاله، این فرایندهای شناختی را شناخت عاطفی می‌نامیم. علاوه بر این، عاطفه که به اهداف شناختی مربوط هستند، عواطف شناختی نامیده می‌شوند. اهداف شناختی ممکن است آشکار باشند، مثلًاً وقتی که فرد می‌خواهد یک واقعیت یا رویه را بیاد آورد، و یا مبهم باشند مانند «یاد گرفتن» یک موضوع. رسیدن به این اهداف یا شکست در آن‌ها، غالباً موجب می‌شود فرد احساس سر بلندی یا نامیدی داشته باشد (برای جزئیات دقیق‌تر در مورد شناخت عاطفی و عواطف شناختی هانولا، ۲۰۰۱b را بینید).

دیگر، می‌توان گفت عاطفه و شناخت دو روی یک سکه هستند. دیدگاه حاضر در مورد شناخت را خیلی مختصر شرح می‌دهیم. شناخت از منظر پیوندگرایان، از فعالیت‌های عصبی درون مغز پدید می‌آید. سه فرآیند اصلی آن، بازشناسی الگوها، طبقه‌بندی و تداعی است. پدیده‌های پیچده‌تر شناختی (به عنوان مثال، حافظه و خودآگاهی) از این فرآیندها به وجود می‌آیند (به عنوان مثال، بریتر^{۳۳} و اسکار داملیا^{۳۴}، ۱۹۹۶ را بینید). عواطف به دو دلیل نیاز به توضیح پیش‌تر دارند. اول به این دلیل که در این حوزه توافق کمتری در مورد نظریه‌های عاطفی یا حتی تعریف عاطفه وجود دارد. بنابراین دیدگاه موجود را نمی‌توان آن‌گونه که شناخت را به اختصار توضیح دادیم، شرح داد. در ثانی، در نگرش‌ها، عواطف مهم‌تر از شناخت هستند.

۲.۲. عواطف

محققان، رویکردهای متفاوتی را برای مطالعه‌ی عواطف به کار برده‌اند. با این وجود، هیچ توافق نهایی در مورد این که عواطف چه هستند، وجود ندارد. بیش ترین توافقی که وجود دارد، در مورد جنبه‌های اصلی آن است. نخستین و مهم‌ترین عواطف، در ارتباط با اهداف شخصی دیده می‌شوند. هم‌چنین عواطف شامل یک واکنش فیزیولوژیکی هستند که آن‌ها را از شناخت غیرعاطفی تمایز می‌کند. ثالثاً عواطف، عملکردی هستند؛ یعنی نقش مهمی در مواجهه و سازگاری انسان دارند (ر. ک. باک^{۲۵}، ۱۹۹۹؛ باک^{۲۶}، ۱۹۹۱؛ پاور^{۲۷} و داگلیش^{۲۸}؛ ماندلر، ۱۹۸۹).

در این مقاله عواطف به عنوان عنصری که همیشه در وجود انسان حاضر است، در نظر گرفته شده است. هرچند که زمانی عواطف برای خود فرد و دیگران قابل مشاهده است که شدت آن به اندازه‌ی کافی باشد. عواطف سه بازنمود مستقل دو سویه دارند: پاسخ‌های هیجانی برای تعادل حیاتی و سازگاری با محیط (به عنوان مثال، ترشح آدرنالین در خون)، ظاهر آشکار (مانند لبخند زدن)، تجربه‌ی شخصی (مانند احساس ناراحتی) (باک، ۱۹۹۹).

در رابطه با تعداد عواطف، این مقاله آن رویکرد اساسی را می‌پذیرد که در آن فقط تعداد اندکی عاطفه‌ی اصلی وجود دارد: خوشحالی، ناراحتی، ترس، عصبانیت، نامیدی و علاقه. پیچیده‌ترین عواطف بر پایه‌ی این‌ها بنا شده‌اند. (باک، ۱۹۹۹؛ پاور و داگلیش، ۱۹۹۷).

حداقل دو شیوه‌ی اساسی متفاوت وجود دارد که در آن‌ها محرك‌ها می‌توانند حالت عاطفی را تغییر دهند (پاور و داگلیش،

به موضوع نظام هدف، در هانلا (در حال چاپ)، به طور مفصل تری پرداخته شده است.

این چهار ارزشیابی، به طور اساسی با یکدیگر متفاوت هستند. اولین مورد، صرفاً موقعیتی است و به هیچ تجربه‌ی قبلی از آن چه که باید ارزشیابی شود، نیاز ندارد. زمانی که افراد با یک تجربه‌ی جدید مواجه می‌شوند، باید بر این نوع ارزشیابی تکیه کنند. از طرف دیگر، نوع دوم فقط به تجارب قبلی فرد وابسته است. این نوع، سریع ترین نوع است و نوعی از ارزشیابی را منعکس می‌کند که در تحقیقات پرسش‌نامه‌ای معمولی به دست می‌آید. سومین ارزشیابی، شناختی ترین مورد است. این نوع ارزشیابی، نوع‌آزمانی فعال می‌شود که موقعیت نسبتاً مشابه است ولی هنوز مؤلفه‌های جدیدی دارد. مثالی از این نوع ارزشیابی، زمانی است که فرد باید عقیده‌اش را در مورد سبک جدید مدارس که هیچ تجربه‌ای در مورد آن ندارد، بیان کند (به عنوان مثال کلاس‌های کوچک‌تر، چیش تک جنسیتی، گروه‌بندی را براساس توانایی‌های شخصی). چهارمین ارزشیابی، همه‌جانبه و کامل است و براساس ارزشیابی فرد از کل زندگی و ارزشی که فرد به اهداف مختلف می‌دهد، بنای شده است. این نوع ارزشیابی، اغلب برای دلیل انتخاب دروس توسط دانش‌آموز، بهترین توضیح رامی دهد. این ارزشیابی از یکسو، براساس ارزشیابی مقایسه‌ای از اهداف مختلف است. از سوی دیگر، براساس انتظارات است و این که چگونه انتخاب‌های متفاوت، فرد را به سمت اهداف متفاوت هدایت می‌کند.

این چهار ارزشیابی، با هم، نگرش را به وجود می‌آورند. نگرش به عنوان یک ساختار واحد فیزیولوژیکی نیست، بلکه مقوله‌ای از رفتار است که با فرایندهای مختلف ارزشیابی ایجاد می‌شود. دانش‌آموزان ممکن است به دلیل عواطف، انتظارات، یا ارزش‌ها، ریاضی را دوست داشته باشند یا دوست نداشته باشند.

همه‌ی این فرایندهای ارزشیابی، قویاً تحت تأثیر زمینه‌های اجتماعی که دانش‌آموز در آن‌ها قرار دارد و تفسیرهای شناختی دانش‌آموز از موقعیت، قرار دارند. هرچند من در اینجا به تفصیل به این زمینه‌ها نخواهم پرداخت، اما بر این موضوع تأکید می‌کنم که پس از این که دانش‌آموز، تفسیری شناختی از موقعیت به دست آورده در ذهن او چه اتفاقی می‌افتد. از نقطه‌نظر این مقاله، تفاوتی نمی‌کند که معلم واقعاً با دانش‌آموز خصمانه برخورد می‌کند یا دانش‌آموز این گونه تصور می‌کند.

۳.۲. نظری به اصطلاحات شناختی- عاطفی

در اینجا می‌خواهیم فرایندهای مختلف شناختی- عاطفی را که اصطلاح ارزشیابی ریاضی را به وجود می‌آورند، مورد بررسی قرار دهیم. عاطفه، اساسی ترین فرایندهای است که در هر توصیفی از ارزشیابی، قرار می‌گیرد. وقتی که دانش‌آموزی یک فعالیت ریاضی را انجام می‌دهد، به طور ناخودآگاه و بیوسته، موقعیت را با توجه به اهداف شخصی خود، ارزشیابی می‌کند.

این ارزشیابی به صورت عاطفه بازنمایی می‌شود: آن‌چه که در جهت اهداف است عاطفه‌ی مثبت را موجب می‌شود، در حالی که آن‌چه مانع پیشرفت است عواطفی مانند عصبانیت، ترس، ناراحتی یا عواطف ناخوش آیند دیگر را به وجود می‌آورد. باک (۱۹۹۹) سه بازنمود برای عاطفه مشخص کرده است: پاسخ هیجانی برای سازگاری و تعادل حیاتی که می‌تواند اندازه‌گیری شود (به عنوان مثال ایزو ۰۰۰ و ناکاگشی ۲۰۰۰)؛ حالت چهره که قابل مشاهده است (به عنوان مثال دبلیس و گلدین، ۱۹۹۷)؛ و این که دانش‌آموز می‌تواند با زبان، تجربه‌ی شخصی اش را بیان کند (عاطفه). بنابراین هر سه بازنمود می‌توانند توصیفی را برای ارزشیابی ریاضی به وجود آورند.

زمانی که دانش‌آموز عملاً مشغول فعالیت ریاضی نیست، فرایندهای فیزیولوژیکی به آرامی تغییر می‌کند. به عنوان مثال، در مورد یک پرسش‌نامه، عکس العمل اولیه غالباً عاطفی بوده و براساس تداعی است. این تداعی‌های غیرارادی، نتیجه‌ی تجربه‌ی قبلی دانش‌آموز در ریاضی است. این فرایند دوم، تحت پوشش تعریف ساده‌ی نگرش، به عنوان یک تمایل عاطفی، قرار می‌گیرد.

اگر دانش‌آموز، پاسخ دادن به پرسش‌نامه را مدت زمان طولانی تری مورد ملاحظه قرار دهد، فرایندهای شناختی دیگری برای ارزشیابی، محدودیت‌هایی ایجاد می‌کند. در این حالت ممکن است دانش‌آموز، یک موقعیت ریاضی را تصور کند و نتایجی را انتظار داشته باشد که شامل بعضی عواطف می‌شوند. این انتظار سومین نوع ارزشیابی است که ممکن است دانش‌آموز بیان کند. بالاخره، در همه‌ی حالاتی که بررسی کرده‌ایم، از نقش سایر اهداف وابسته، غافل بوده‌ایم. به عنوان مثال، اگر یک دانش‌آموز بخواهد دامپزشک شود باید وارد دانشگاه شود، لذا باید نمره‌ی خوبی در ریاضی به دست آورد. دانش‌آموز، ارزش شخصی‌ای که برای ریاضی قائل است را درک می‌کند. این نوع چهارم ارزشیابی، معمولاً براساس تجزیه و تحلیل شناختی (و غالباً ناخودآگاه) از نقش ریاضی در ارتباط با سایر اهداف بناشده است.

۳. روش تحقیق

این گزارش، بخشی از یک پژوهش تحقیقاتی است که بر توسعه‌ی باورها و نگرش‌های دانش آموزان سال‌های اولیه‌ی مدرسه‌ی راهنمایی فینیش^۳ (سال‌های هفتم تا نهم) نسبت به ریاضی تمرکز دارد (هانلا و همکاران ۱۹۹۶). یافته‌های تحقیق، گزارش شده‌اند (به عنوان مثال در هانلا، ۱۹۹۸ b,c,d,e، ۲۰۰۰). یک نوع تحقیق عمل^۴ با این پژوهه، منطبق شد و در آن، نویسنده، برای دو سال به عنوان معلم-محقق عمل کرد: به یک کلاس، ریاضی تدریس شد و تلاش شد جنسیت به طور ضمیمی در نظر گرفته شود (به عنوان مثال سلار، ۱۹۹۵ رایینید). دانش آموزان در مدرسه مورد مشاهده قرار گرفتند. علاوه بر این با دانش آموزان، پدر و مادر آن‌ها و معلمان دیگر آن‌ها مصاحبه شد. با مصاحبه‌های مکرر و گفت‌وگوهای پیوسته، مشاهده‌ی بعضی تغییرات در نگرش‌ها، باورها و رفتار و فهیدن بعضی دلایل موجه برای این پیشرفت‌ها امکان‌پذیر بود.

من درون یک پارادایم کیفی کار کرده‌ام و از روش شناسی م مشروع، که به کار بردن جنبه‌های نظری چندگانه و تنوع بسیار غنی داده‌ها را تشویق می‌کند، الهام گرفته‌ام. (هانولا، ۱۹۹۸a؛ رید، ۱۹۹۶)، تمرکز این مقاله، توسعه‌ی نظریه است و مورد نمونه‌ای ریتا، به عنوان مثالی از کاربرد چارچوب تحلیلی معرفی شده، ارائه می‌شود. به‌حال، این مطالعه‌ی موردی را می‌توان مستقل از تفاسیر و به عنوان یک روایت، مطالعه کرد. هرچند که این داستان من است، من آن را بیهوده نیاورده‌ام. در واقع این داستان، هم بخشی از داستانی است که در طول کلاس‌ها مشاهده کردم و هم از توضیحاتی که فرد مورد مطالعه‌ام در مصاحبه‌هایش به من می‌داد، استخراج شده است. من بخش‌هایی را برای گزارش، انتخاب کرده‌ام و چارچوبی را که با آن تجزیه و تحلیل می‌کنم، برگزیده‌ام. سایر رویکردها به مورد مطالعه‌ای ریتا گزارش شده است (هانلا، ۱۹۹۸ b,d,e، ۲۰۰۰c).

اطلاعات زیادی در مورد ریتا در دسترس بود زیرا من هم معلم او بودم و هم مدیر قبلی اش. من در طول چهار سال هفت بار با او مصاحبه کردم؛ هم چنین با مادر و معلم دبستانش مصاحبه کردم. علاوه بر این، مشاهداتم را در مورد او در یادداشت‌های میدانی ام ضبط کردم و از جلسات کلاسی متعددی نیز فیلم‌برداری شد. این مقاله عمده‌ای بر سه مصاحبه‌ی اول و یادداشت‌های میدانی متکی است. در یادداشت‌های میدانی ممکن است کلمات دانش آموزان دقیق نباشد، زیرا من باید غالباً تأثیرگیر تحریج برای نوشتن آن‌ها منتظر می‌ماندم.

۴. داده‌ها و تفسیر آن‌ها

داده‌ها، داستانی را در مورد یک دانش آموز به نام ریتا، که نگرش نسبت به ریاضی به طور قابل ملاحظه‌ای در طول چند ماه تغییر کرد، بیان می‌کنند. من داستان را به سه پرده‌ی نمایش تقسیم کرده‌ام. هر نمایش مجموعه‌ای از فرهنگ‌شناسی داده‌ها (عمدتاً نوشه‌های مصاحبه) به همراه تفسیر آن‌هاست. پرده‌ی اول نگرش و باورهای ریتا را در دبستان و در آغاز سال اول دوره‌ی راهنمایی توصیف می‌کند. پرده‌ی دوم فرایندهای عاطفی ریتا را وقتی که او و دو نفر از همکلاسی‌هایش سه مسأله را حل کردند، شرح می‌دهد. پرده‌ی سوم، نگرش جدید ریتا را که بعداً کسب کرده توصیف می‌کند. در نوشه‌های، متن حذف شده با «...» کلمات ناواضح با «(—)» و قطع شدن کلام با «>» مشخص شده است. علاوه بر این، توضیحات در مورد متن یا آهنگ صدا در داخل آکولاد مشخص شده است.

ادامه‌ی مقاله و منابع آن، در شماره‌ی آینده‌ی مجله به چاپ می‌رسد.

زیرنویس‌ها

1. Case study
2. Ethnographic Case Study
3. Survey
4. Meta-analyses
5. Frost
6. Leder
7. Mcleod
8. Haladyna
9. Ma
10. Kishor
11. Hembree
12. Boaler
13. Ridlon
14. Di Martino
15. Zan
16. Ruffel
17. Mason
18. Allen
19. Emotional response
20. Deblis
21. Goldin
22. Mandler
23. Bereiter
24. Scardamalia
25. Buck
26. Lazarus
27. Power
28. Dalglish
29. Williams
30. Isoda
31. Nakagoshi
32. Finnish
33. Action Research
34. Solar
35. Reid